

MATTIS TEUTSCH JÁNOS (1884-1960)

Érzet (Kompozíció), 1919-1920 körül | Sensation (Composition), around 1919-1920

Olaj, karton | Oil on cardboard, 48,5 x 39,8 cm

Jelezve balra lent | Signed bottom left: MT

Kezdő ár | Starting price: 15 000 000 Ft / 14 667 EUR

Becsérték: 22 000 000 – 28 000 000 Ft

Estimate: 61 111 – 77 778 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

■ Mattis Teutsch János kiállítása, Virág Judit Galéria, 2021. június 12. – július 31., kat. 22.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

■ Szeredi Merse Pál: Remekművek egy magángyűjteményből. Mattis Teutsch János. Virág Judit Galéria, Budapest, 2020, kat. 22., 66. oldal

MT

Matis Teutsch 1918 és 1920 között készített, első absztrakt sorozatának képeit Érzeteknek (németül Empfindungen) nevezte. A kifejezés elsőként a művész 1918-as, a Ma galériában megrendezett kiállításához Hevesy Iván által írt bevezető tanulmányban volt olvasható, ezt követően pedig a szöveg egy évvel későbbi, német kiadásában is megjelent. Mattis Teutsch a brassói és berlini kiállításainak német nyelvű katalógusaiban egyaránt olvashatjuk az Érzet címet egyes művek esetében. A sorozat forrásvidéke az 1918-ban festett, az absztrakció felé elmozduló tájképekben fedezhető fel – több Érzetképen is felismerhetőek a táji elemek reminiscenciái. Ugyanakkor a sorozat szorosan összekapcsolódik a nagyjából párhuzamosan festett Alakokkal is, az egyes Érzeteken pedig felfedezhetőek az antropomorf formák. Ahogyan a tájképek, úgy az Érzetek esetében is: az emberi alak volt Mattis Teutsch absztrakciójának kiindulópontja. Saját megfogalma-

zásában ezek a festmények „mint művészi lények élik önálló életüket, s tiszta lelki érzetet váltanak ki.” A festmények felépítéséről a művész pontos leírást adott. Az Érzetek „színes, ritmikus mozgások”, „hideg, meleg, sötét, világos ellentétek”, valamint „koncentrikus és excentrikus mozgások” összhangzataiból állnak, amelyek minden kompozíción egy középpontban sűrűsödnek össze. Az Érzeteket Mattis Teutsch korai műveihez hasonlóan sokszor több változatban elkészítette. Egyes kompozícióknak ismert a kisebb méretű olaj-papír, és a nagyobb méretű, olaj-vászon változata is, amelyek között csak kisebb szín- és formaeltérések fedezhetők fel. A legtöbb festmény azonban csak kisebb méretű, papírra vagy kartonra festett változatban ismert. Mattis Teutsch ebben a sorozatában is előszeretettel alkalmazta az olaj mellett az akvarelltechnikat.

Az Érzetek sorozatának megalkotásakor Mattis Teutsch minden bizonnyal beépítette művészetébe a nemzetközi avantgárd festészet akkor megismert újabb eredményeit. Kassák körében hozzáférése lehetett a legfrissebb művészeti kiadványokhoz, beleértve a futurista, a kubista és az expresszionista festészetrel kapcsolatos kiadványokat, és reprodukciókat. Mattis Teutsch művészetében ekkor váltak láthatóvá az 1913-as budapesti kiállítás alkalmával megismert futurista művészek eredményei. 1918-as berlini látogatása során pedig közvetlenül ismerhette meg a Herwarth Walden vezette Der Sturm galéria absztrakt expresszionista művészeinek munkáit. Mattis Teutsch Érzeteinek nemzetközi kontextusához mindenekelőtt a korai expresszionizmus zenei harmóniákon alapuló organikus absztrakciója tartozik: a cseh festő, František Kupka, valamint a müncheni Blauer Reiter alapítója, Vaszilij Kandinszkij 1910-es évek elején készített alkotásai.

SZEREDI MERSE PÁL: Mattis Teutsch János. Virág Judit Galéria, Budapest, 2020, 61. oldal

